

EUROPEAN COMMISSION
HEALTH AND CONSUMERS DIRECTORATE-GENERAL

Director General

SANCO/10525/2014

*Programmes for the eradication, control and monitoring of certain
animal diseases and zoonoses*

**The programme for
the eradication of rabies**

Poland

Approved* for 2014 by Commission Decision 2013/722/EU

* in accordance with Council Decision 2009/470/EC

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

PROGRAMME for ERADICATION : ANNEX I

Member States seeking a financial contribution from the Union for national programmes for the eradication, control and monitoring of animal diseases and zoonosis listed below, shall submit applications containing at least the information set out in this form.

Bovine brucellosis, bovine tuberculosis, ovine and caprine brucellosis (*B. melitensis*), bluetongue in endemic or high risk areas, african swine fever, swine vesicular disease, classical swine fever, rabies.

The central data base keeps all submissions. However only the information in the last submission is shown when viewing and used when processing the data.

If encountering difficulties, please contact
SANCO-BO@ec.europa.eu

Instructions to complete the form:

1) In order to fill in and submit this form you must have **at least** the ADOBE version

Acrobat Reader 8.1.3

(example : 8.1.3, 8.1.4, 8.1.7, 9.1, 9.2,...), otherwise you will not be able to use the form.

Your version of Acrobat Reader is: **10.104**

2) Please provide as much information as possible. If you have no data for some fields then put the text "NA" (Not applicable) in this field or 0 if it is a numeric field. If you need clarifications on some of the information requested, then please contact SANCO-BO@ec.europa.eu.

3) To verify your data entry while filling your form, you can use the "verify form" button at the top of each page. If the form is not properly and completely filled in, an alert box will appear indicating the number of incorrect fields. Please use the "verify form" button until all fields are correctly filled in. **It is mandatory to fill in the box about Animal populations to make the rest of the questions visible.** If you still have any difficulties, please contact SANCO-BO@ec.europa.eu.

4) When you have finished filling the form, verify that your internet connection is active and then click on the "submit notification" button below. If the form is properly filled in, the notification will be submitted to the server and a submission number + submission date will appear in the corresponding field.

5) **IMPORTANT: Regularly save the pdf when you fill it out. After you have received the Submission number, DO NOT FORGET TO SAVE THE PDF ON YOUR COMPUTER FOR YOUR RECORDS!**

Wednesday, August 28, 2013 15:30:13

1377696646383-2658

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

1. Identification of the programme

Member state: POLSKA

Disease Rabies

Species: Other

Other Species (please specify): Fox and Raccoon dog

This program is multi annual: no

Request of Union co-financing from beginning of:

2014

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

1.1 Contact

Name : Paweł Makowski

Phone : +48 22 623 22 42

Fax : +48 22 623 14 08

Email : pawel.makowski@wetgiw.gov.pl

2. Historical data on the epidemiological evolution of the disease

Provide a concise description on the target population (species, number of herds and animals present and under the programme), the main measures (sampling and testing regimes, eradication measures applied, qualification of herds and animals, vaccination schemes) and the main results (incidents, prevalence, qualification of herds and animals). The information is given for distinct periods if the measures were substantially modified. The information is documented by relevant summary epidemiological tables (point 6), complemented by graphs or maps (to be attached).

(max. 32000 chars) :

W okresie międzywojennym oraz w pierwszych latach po II wojnie światowej głównym nosicielem wścieklizny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej były psy. Wprowadzenie w 1949 r. obowiązkowego szczepienia psów przeciwko wściekliźnie pozwoliło na znaczne ograniczenie występowania tej choroby. Liczba zachorowań na wściekliznę wśród zwierząt obniżyła się z ponad 3600 w 1946 r. do 73 w 1956 r. Problem wścieklizny pojawił się ponownie, kiedy zaczęto rejestrować coraz więcej przypadków tej choroby w środowisku zwierząt wolno żyjących. W latach 1946 – 1956 wśród zwierząt dzikich zgłaszano rocznie od 1 do 6 przypadków wścieklizny. W 1957 r. nie zanotowano żadnego takiego przypadku, natomiast w latach następnych zauważalny był wzrost zachorowań wśród zwierząt dzikich – w szczególności u lisów. Pod koniec lat siedemdziesiątych liczba zachorowań u zwierząt dzikich przekraczała liczbę zachorowań u zwierząt domowych.

W 1990 r. w Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzono 2045 przypadków wścieklizny, w tym 1668 przypadków wśród zwierząt dzikich (1374 przypadki u lisów). Najwięcej przypadków tej choroby zanotowano w ówczesnych województwach: poznańskim (157), opolskim (139), koszalińskim (133), szczecińskim (130), bydgoskim (123) oraz słupskim (103). Pojedyncze przypadki odnotowano w lubelskim, łomżyńskim, łódzkim oraz przemyskim, natomiast nie odnotowano ich w białsko-podlaskim. W 1991 r. stwierdzono 2287 przypadków wścieklizny, w tym 1864 u zwierząt dzikich, z czego 1513 przypadków u lisów. Wścieklizny nie odnotowano w ówczesnym województwie lubelskim, a pojedyncze przypadki wystąpiły w przemyskim, łódzkim, łomżyńskim oraz krośnieńskim.

W 1992 r. stwierdzono 3084 przypadki wścieklizny, w tym u zwierząt dzikich 2549, z czego 2079 u lisów. Z uwagi na rozprzestrzenianie się wścieklizny w 1993 r. rozpoczęto akcję doustnych szczepień lisów

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

wolno żyjących przeciwko wścieklicznie.

W 1993 r. stwierdzono 2648 przypadków wściekliczyny u zwierząt, w tym 2166 u zwierząt dzikich, z czego 1803 u lisów.

W 1994 r. stwierdzono 2238 przypadków wściekliczyny u zwierząt, w tym u zwierząt dzikich 1788, z czego 1506 u lisów.

W 1995 r. stwierdzono 1973 przypadki wściekliczyny u zwierząt, w tym 1528 u zwierząt dzikich, z czego 1280 u lisów.

W 1996 r. stwierdzono 2527 przypadków wściekliczyny u zwierząt, w tym 2064 u zwierząt dzikich, z czego 1779 u lisów.

W 1997 r. stwierdzono 1494 przypadki wściekliczyny u zwierząt, w tym 1239 u zwierząt dzikich, z czego 1091 u lisów.

Efektom nieustającego przeprowadzania szczepień w zachodniej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej był spadek liczby przypadków wściekliczyny, a także brak jej występowania od dłuższego czasu na obszarach województw: zachodniopomorskiego, lubuskiego i dolnośląskiego.

W 1998 r. stwierdzono 1329 przypadków wściekliczyny zwierząt, w tym 1120 u zwierząt dzikich, z czego 927 u lisów.

W 1999 r. stwierdzono 1148 przypadków wściekliczyny u zwierząt, w tym 721 u lisów.

W 2000 r. stwierdzono 2224 przypadki wściekliczyny u zwierząt, w tym 1583 u lisów, a w 2001 r. stwierdzono 2964 przypadki wściekliczyny u zwierząt, w tym 2224 u lisów.

W trakcie przeprowadzanych akcji szczepień zaobserwowano „przemieszczanie się” wściekliczyny do wschodniej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, czyli na obszary nieobjęte do tej pory szczepieniami, oraz występowanie pojedynczych przypadków wściekliczyny na terenach przygranicznych z Republiką Czeską.

W 2002 r. liczba przypadków wściekliczyny u zwierząt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyniosła 1119, z czego 1038 przypadków zanotowano u zwierząt dzikich, w tym 884 u lisów. W 2002 r. największą liczbę przypadków wściekliczyny zanotowano w województwie wielkopolskim – 339.

W 2003 r. stwierdzono 388 przypadków wściekliczyny u zwierząt, w tym 314 u zwierząt dzikich, z czego 233 u lisów.

W 2004 r. stwierdzono 136 przypadków wściekliczyny u zwierząt, w tym 114 u zwierząt dzikich, z czego 86 u lisów.

W 2005 r. stwierdzono 138 przypadków wściekliczyny u zwierząt, w tym 102 u zwierząt dzikich, z czego 84 u lisów.

W 2006 r. stwierdzono 82 przypadki wściekliczyny u zwierząt, w tym 63 u zwierząt dzikich, z czego 43 u lisów.

W 2007 r. stwierdzono 70 przypadków wściekliczyny u zwierząt, w tym 55 u zwierząt dzikich, z czego 42 u lisów.

W 2008 r. stwierdzono 29 przypadków wściekliczyny u zwierząt, w tym 24 u zwierząt dzikich, z czego 19 u lisów.

W 2009 r. stwierdzono 8 przypadków wściekliczyny u zwierząt, w tym 8 u zwierząt dzikich, z czego 6 u lisów.

W 2010 r. liczba przypadków wściekliczyny ponownie wzrosła. W roku tym odnotowano 151 przypadków, z czego 129 przypadków stwierdzono u zwierząt dzikich, w tym 117 u lisów. W 2010 r. najwięcej przypadków wściekliczyny (118) zanotowano w województwie małopolskim. Stwierdzono, że choroba w tym województwie została wywołana przez terenowy szczep wirusa wściekliczyny należący do genotypu 1 o nieznanym pochodzeniu. Wariant wirusa wykazywał najwyższe podobieństwo do wariantu NEE. Podejrzewa się, że powódź, która wystąpiła bezpośrednio po wiosennej akcji szczepień, mogła wpłynąć negatywnie na uodpornienie lisów przeciwko wścieklicznie w województwie małopolskim.

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

W 2011 r. stwierdzono 160 przypadków u zwierząt, w tym 126 u zwierząt dzikich, z czego 103 u lisów. W 2011 r. najwięcej przypadków wścieklizny zanotowano w województwie małopolskim (60) i podkarpackim (63). Mapę lokalizacji ognisk wścieklizny stwierdzonych u zwierząt w 2011 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zawiera załącznik nr a_1364134719329 do programu zwalczania wścieklizny (Rabies), zwanego dalej „programem”.

Ponadto, w 2011 r. wściekliznę odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim. Stwierdzono, iż choroba w tym województwie została wywołana przez terenowy szczep wirusa wścieklizny należący do wariantu NEE genotypu 1 o nieznanym pochodzeniu. Przypuszcza się, że ewentualną przyczyną wystąpienia przypadków wścieklizny w województwie warmińsko-mazurskim mogła być migracja zakażonych dzikich zwierząt z Federacji Rosyjskiej (Obwód Kaliningradzki), jednak ze względu na brak dostępnych sekwencji izolatów wirusa z tego obszaru, nie ma możliwości dokonania analizy porównawczej mającej na celu ustalenie ewentualnego pochodzenia wirusa. W 2011 r. w woj. warmińsko-mazurskim stwierdzono 6 przypadków wścieklizny u zwierząt innych niż nietoperze. Natomiast w 2012 r. odnotowano jedynie jeden przypadek wścieklizny u takich zwierząt, który wystąpił w miesiącu lutym u lisa. W związku z otrzymaniem dodatnich wyników badań w kierunku wścieklizny wdrożono środki opisane w pkt 4.4.9 programu. W celu ograniczenia liczby przypadków wścieklizny, na obszarze 1600 km² wokół miejscowości Ryn, podczas jesiennej akcji szczepień lisów w 2011 r. wyłożono zwiększoną liczbę dawek szczepionki (40 dawek na 1 km²) przy jednoczesnym zastosowaniu odległości przelotowej 500 m podczas dystrybucji szczepionki z samolotu. Natomiast w 2012 r. w celu eliminacji wścieklizny w woj. warmińsko-mazurskim w wiosennej i jesiennej akcji szczepień lisów na obszarze na północ od linii wyznaczonej wzdłuż szerokości geograficznej 53° 50' N wyłożono zwiększoną liczbę dawek szczepionki (30 dawek na 1 km²) przy jednoczesnym zastosowaniu odległości przelotowej 500 m podczas dystrybucji szczepionki z samolotu.

W 2012 r. stwierdzono 257 przypadków u zwierząt, w tym 219 u zwierząt dzikich, z czego 200 u lisów. W 2012 r. najwięcej przypadków wścieklizny zanotowano w województwie małopolskim (24) i podkarpackim (213). Mapę lokalizacji ognisk wścieklizny stwierdzonych u zwierząt w 2012 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zawiera załącznik nr a_1364134985035 do programu.

W 2012 r. zanotowano znaczący wzrost liczby przypadków wścieklizny w województwie podkarpackim, co jest kontynuacją trendu zaobserwowanego w 2011 r. Stwierdzono, że choroba w tym województwie została wywołana przez terenowy szczep wirusa wścieklizny należący do genotypu 1. Sytuacja epizootyczna w woj. podkarpackim jest prawdopodobnie konsekwencją sytuacji epizootycznej w woj. małopolskim, która stała się niekorzystna w odniesieniu do wścieklizny od sierpnia 2010 r. W celu ograniczenia liczby przypadków wścieklizny, na obszarze całego woj. podkarpackiego, podczas wiosennej i jesiennej akcji szczepień lisów w 2012 r. wyłożono zwiększoną liczbę dawek szczepionki (30 dawek na 1 km²) przy jednoczesnym zastosowaniu odległości przelotowej 500 m podczas dystrybucji szczepionki z samolotu. Ponadto, zastosowano środki opisane w pkt 4.4.9 programu.

W 2013 r. do końca miesiąca lutego stwierdzono 36 przypadków wścieklizny w woj. podkarpackim, 12 przypadków w woj. małopolskim oraz 6 przypadków w woj. lubelskim.

Szczegółowe dane dotyczące występowania wścieklizny u zwierząt w Polsce w latach 2007-2012 zawiera załącznik nr a_1364757506462 do programu.

Na przełomie 1991 r. i 1992 r. opracowano założenia do programu zwalczania wścieklizny w Rzeczypospolitej Polskiej.

W pierwszym etapie realizacji programu zwalczania wścieklizny wykładanie szczepionki przeciwko wściekliznie miało objąć teren położony w pasie przygranicznym z Republiką Federalną Niemiec (Szczecin, Gorzów Wielkopolski, Zielona Góra, Jelenia Góra, Wałbrzych, Legnica, Opole, Wrocław, Poznań, Piła, Leszno i Koszalin), gdzie wścieklizna u lisów wystąpiła endemicznie i przypadki tej choroby stwierdzano najczęściej. Zaproponowano wykładanie szczepionki dwa razy w roku – wiosną i jesienią –

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

po 16 dawek (przynęt) na 1 km². Wykładanie szczepionki miało być przeprowadzane ręcznie. Stopniowo akcja miała być rozszerzana o kolejne województwa w kierunku wschodnim. Wraz z wykładaniem szczepionki miała być prowadzona kontrola szczepień określająca wskaźnik przyjęcia szczepionki przez lisy oraz wskaźnik nabytej odporności.

Jednak w 1992 r. zmieniono sposób podawania szczepionki z ręcznego na wyrzucanie z samolotów, a liczbę województw objętych szczepieniem zmniejszono z 12 do 6. Odstępiono od rozrzucania szczepionki w ówczesnych województwach: opolskim, wrocławskim, leszczyńskim, pilskim, poznańskim oraz koszalińskim. Ostatecznie w Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczęto program szczepień lisów przeciwko wściekliznie w 1993 r.

W 1994 r. obszar szczepień został powiększony o 6 ówczesnych województw: koszalińskie, słupskie, pilskie, katowickie, bielsko-bialskie i skierniewickie.

W 1995 r. obszar szczepień został powiększony o kolejne 10 ówczesnych województw: gdańskie, bydgoskie, konińskie, leszczyńskie, poznańskie, kaliskie, wrocławskie, opolskie, częstochowskie oraz warszawskie.

W 1996 r. obszar szczepień został powiększony o dalsze 4 ówczesne województwa: krośnieńskie, nowosądeckie, elbląskie i piotrkowskie.

W 1997 r. obszar szczepień został powiększony o województwo krakowskie.

W 1998 r. obszar szczepień został powiększony o kolejnych 5 województw: tarnowskie, sieradzkie, radomskie, łódzkie oraz lubelskie – 1 gmina.

W 1999 r. zmieniony został podział administracyjny państwa z 49 województw na 16 i wówczas szczepieniami objęto w całości województwa: dolnośląskie, lubuskie, zachodniopomorskie, wielkopolskie, śląskie, pomorskie, opolskie i małopolskie, natomiast częściowo województwa: kujawsko-pomorskie, lubelskie, łódzkie, warmińsko-mazurskie, mazowieckie i podkarpackie. W województwach podlaskim i świętokrzyskim nie prowadzono szczepień.

W 2000 r. obszar szczepień nie uległ zmianie. W wyniku gwałtownego wzrostu zachorowań zwierząt na wściekliznę na obszarach, gdzie nie prowadzono szczepień lisów przeciwko wściekliznie oraz na granicy „obszaru szczepionego” z „obszarem nieszczepionym”, w 2001 r. wprowadzono zmodernizowany program szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie, w którym to w akcji wiosennej zrezygnowano ze szczepień w zachodniej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie od dłuższego czasu nie odnotowywano przypadków wścieklizny u zwierząt. Obszar objęty szczepieniami to:

- 1) w województwie zachodniopomorskim powiat wałecki;
 - 2) w województwie dolnośląskim powiaty: dzierzoniowski, ząbkowicki i kłodzki;
 - 3) w województwie mazowieckim powiaty: warszawski zachodni, gostyniński, sochaczewski, żyrardowski, grodziski, pruszkowski, piaseczyński, grójecki, białobrzegi, przysuski, radomski, szydlowiecki, zwoleniński, lipski, kozienicki, sierpecki, płoński, nowodworski, ciechanowski, mławski, żuromiński, przasnyski, ostrołęcki, makowski, legionowski i pułtuski;
 - 4) w województwie lubelskim gmina Janowiec i część gminy Puławy;
 - 5) w województwie podkarpackim powiaty: bieszczadzki, brzozowski, dębicki, jasielski, kolbuszowski, krośnieński, łańcucki, mielecki, ropczycki, rzeszowski, sanocki, strzyżowski i tarnobrzeski w całości oraz powiat jarosławski, leżajski, nizański, przemyski, przeworski i stalowowolski w części na południe od linii rzeki San;
 - 6) województwo warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie, wielkopolskie, małopolskie, opolskie, śląskie, łódzkie i świętokrzyskie;
 - 7) województwo pomorskie, z wyjątkiem powiatów: słupskiego, lęborskiego i bytowskiego.
- Natomiast w akcji jesiennej 2001 r. szczepieniami objęto większość terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem województwa podlaskiego, części województwa lubelskiego i podkarpackiego.

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

Od 2002 r. akcja szczepień obejmuje całe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym w latach 2010-2012 wiosennej akcji szczepień nie przeprowadzono w województwie dolnośląskim.

Ponadto, w celu zabezpieczenia terytorium Unii Europejskiej przed przenoszeniem wirusa wścieklizny z sąsiadujących z Unią Europejską państw trzecich, Rzeczypospolita Polska określa w programie zwalczania wścieklizny strefę buforową szczepień lisów i jenotów wolno żyjących przeciwko wściekliźnie w Republice Białoruś obejmującą:

- 1) w obwodzie brzeskim: rejon kamieniecki, rejon brzeski, rejon małorycki, rejon kobryński, rejon żabinecki oraz część rejonu prużańskiego i rejonu bereskiego;
- 2) w obwodzie grodzieńskim: rejon brzostowski, rejon świsłocki oraz część rejonu mostowskiego i rejonu wołkowyskiego.

Mapę strefy buforowej w Republice Białoruś zawiera załącznik nr a_1364759534012 do programu.

Jednocześnie, w celu zabezpieczenia terytorium Unii Europejskiej przed przenoszeniem wirusa wścieklizny z sąsiadujących z Unią Europejską państw trzecich, Rzeczypospolita Polska określa w programie zwalczania wścieklizny strefę buforową szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliźnie na Ukrainie obejmującą:

- 1) obwód wołyński, z wyłączeniem: rejonu kamieńskiego, rejonu kiwercowskiego, rejonu łuckiego, rejonu lubieszowskiego, rejonu maniewickiego oraz rejonu rozyszczeńskiego;
- 2) obwód lwowski, z wyłączeniem: rejonu brodzkiego, rejonu buskiego, rejonu żydaczowskiego, rejonu złoczowskiego, rejonu mikołajowskiego, rejonu przemysłańskiego oraz rejonu stryjskiego;
- 3) obwód zakarpacki, z wyłączeniem: rejonu miżhirskiego, rejonu tiacziwskiego oraz rejonu rachowskiego.

Mapę strefy buforowej na Ukrainie zawiera załącznik nr a_1377516831521 do programu.

3. Description of the submitted programme

Provide a concise description of the programme with its main objective(s) (monitoring, control, eradication, qualification of herds and/or regions, reducing prevalence and incidence), the main measures (sampling and testing regimes, eradication measures to be applied, qualification of herds and animals, vaccination schemes), the target animal population, the area(s) of implementation and the definition of a positive case.

(max. 32000 chars) :

Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.), wścieklizna należy do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (załącznik nr 2 do ustawy).

Lisy wolno żyjące na obszarach określonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, zgodnie z art. 56 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, podlegają obowiązkowemu szczepieniu ochronnemu przeciwko wściekliźnie.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliźnie (Dz. U. Nr 142, poz. 1509) szczepienia ochronne lisów wolno żyjących przeprowadza wojewódzki lekarz weterynarii. Zgodnie z tym rozporządzeniem szczepionka jest

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

rozrzucana z samolotu lub wykładana ręcznie dwa razy w ciągu roku kalendarzowego na obszarach lasów oraz we wszystkich miejscach bytowania lisów wolno żyjących. Szczepionka może być podana raz w roku, jeżeli na obszarze województwa i na obszarze województw graniczących z tym województwem nie stwierdzono przypadków wystąpienia wścieklizny w okresie dwóch kolejnych lat. Natomiast szczepień ochronnych nie przeprowadza się, jeżeli na obszarze województwa i na obszarze województw graniczących z tym województwem nie stwierdzono wścieklizny w okresie trzech kolejnych lat. Liczba dawek szczepionki zależy od stopnia zalesienia i ukształtowania terenu, populacji zwierząt dzikich oraz przyjętego sposobu podania szczepionki, ale nie powinna być mniejsza niż 20 dawek na 1 km². Badania monitoringowe wykonywane w celu określenia efektywności doustnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie przeprowadza się na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt (Dz. U. Nr 282, poz. 2813, z późn. zm.). Zgodnie z tym rozporządzeniem, w celu kontroli wścieklizny pobiera się do badań tkankę mózgową, surowicę i zuchwę od 8 lisów odstrzelonych na każdym 100 km² obszaru, na którym lisy wolno żyjące zostały objęte szczepieniem ochronnym przeciwko wściekliznie. Natomiast w celu izolacji i określenia szczepu wirusa wścieklizny do badań przesyła się tkankę mózgową lisów wolno żyjących, u których w badaniu laboratoryjnym potwierdzono wściekliznę.

Strefa buforowa szczepień lisów i jenotów wolno żyjących przeciwko wściekliznie w Republice Białoruś:

- Liczba wykładanych dawek szczepionki wynosi 25 dawek na każdy 1 km² obszaru objętego szczepieniem. Ze szczepień wyłączone są powierzchnie pokryte wodami oraz obszary zabudowane.
- Szczepionka jest dystrybuowana dwa razy w ciągu roku kalendarzowego za pomocą samolotów lub helikopterów, a tam, gdzie jest to niemożliwe, wykładana ręcznie. Odległość pomiędzy liniami przelotu wynosi nie więcej niż 1000 m. Szczepionka jest dystrybuowana równomiernie na terenie objętym szczepieniem. Dla rejestracji trasy lotu wykorzystywany jest system nawigacyjny (GPS). Zrzut szczepionki jest rejestrowany automatycznie.
- Badanie monitoringowe dotyczące realizacji programu zwalczania wścieklizny oparte jest na badaniu surowicy i kości/zębów pobranych od 4 lisów/jenotów odstrzelonych na każdym 100 km² obszaru, na którym lisy i jenoty wolno żyjące zostały objęte szczepieniem ochronnym przeciwko wściekliznie.
- Ponadto, badaniu w kierunku wścieklizny podlega tkanka mózgową zwierząt podejrzanych o wściekliznę, które padły lub zostały zabite. Dotyczy to wszystkich gatunków zwierząt wrażliwych na wściekliznę na obszarze strefy buforowej szczepień.

Strefa buforowa szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie na Ukrainie:

- Liczba wykładanych dawek szczepionki wynosi 25 dawek na każdy 1 km² obszaru objętego szczepieniem. Ze szczepień wyłączone są powierzchnie pokryte wodami.
- Szczepionka jest dystrybuowana dwa razy w ciągu roku kalendarzowego za pomocą samolotów lub helikopterów, a tam, gdzie jest to niemożliwe, wykładana ręcznie. Odległość pomiędzy liniami przelotu wynosi nie więcej niż 1000 m. Szczepionka jest dystrybuowana równomiernie na terenie objętym szczepieniem. Samoloty i helikoptery są wyposażone w system GPS i system rejestrujący zrzut szczepionki, aby umożliwić stwierdzenie czy powyższe środki transportu lotniczego poruszają się zgodnie z wcześniej ustalonymi liniami oraz udokumentowanie, że na danej linii została wyłożona przewidziana liczba dawek szczepionki.
- Badanie monitoringowe dotyczące realizacji programu zwalczania wścieklizny oparte jest na badaniu surowicy i kości/zębów pobranych od 4 lisów odstrzelonych na każdym 100 km² obszaru, na którym lisy wolno żyjące zostały objęte szczepieniem ochronnym przeciwko wściekliznie.
- Ponadto, badaniu w kierunku wścieklizny podlega tkanka mózgową zwierząt podejrzanych o

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

wściekliznę, które padły lub zostały zabite. Dotyczy to wszystkich gatunków zwierząt wrażliwych na wściekliznę na obszarze strefy buforowej szczepień.

4. Measures of the submitted programme

4.1 Summary of measures under the programme

Duration of the programme : 2014

First year :

- Control
- Testing
- Slaughter and animals tested positive
- Killing of animals tested positive
- Vaccination
- Treatment
- Disposal of products
- Eradication, control or monitoring

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

4.2 Organisation, supervision and role of all stakeholders involved in the programme

Describe the authorities in charge of supervising and coordinating the departments responsible for implementing the programme and the different operators involved. Describe the responsibilities of all involved.

(max. 32000 chars) :

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, a w przypadku programu współfinansowanego ze środków pochodzących z Unii Europejskiej informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami Unii Europejskiej.

Organem odpowiedzialnym za nadzór i koordynację działań zapewniających realizację programu jest na poziomie krajowym Główny Lekarz Weterynarii.

Odpowiedzialność terenowych organów Inspekcji Weterynaryjnej za realizację programu została określona w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744, z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 480) wyznaczono jako krajowe laboratorium referencyjne dla wścieklizny Laboratorium Zakładu Wirusologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie, szczepienia ochronne lisów wolno żyjących przeprowadzają wojewódzcy lekarze weterynarii.

Diagnostyka wścieklizny przy wystąpieniu podejrzenia tej jednostki chorobowej jest przeprowadzana przez laboratoria, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, z wykorzystaniem następujących badań:

- 1) immunofluorescencji odcisków mózgowych z monowalentnym koniugatem antynukleokapsydowym;
- 2) izolacji wirusa wścieklizny na myszach;
- 3) izolacji wirusa wścieklizny na kulturach komórkowych neuroblastomy;
- 4) genotypizacji izolatów wirusa wścieklizny.

Badania monitoringowe w celu sprawdzenia skuteczności szczepienia lisów wolno żyjących są przeprowadzane przez laboratoria, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej. Monitoring wykonuje się przy zastosowaniu:

- 1) immunofluorescencji odcisków mózgowych – badanie w kierunku wścieklizny;
- 2) szlifów kostnych żuchwy – badanie na obecność markera (TC – tetracyklin);
- 3) testu seroneutralizacji (RFFIT – rapid fluorescent focus inhibition test) – określenie miana przeciwciał wirusa wścieklizny w surowicy (skrzep z serca lub płyn z klatki piersiowej);
- 4) testu ELISA - określenie miana przeciwciał wirusa wścieklizny w surowicy;
- 5) zbierania i analizowania danych epidemiologicznych na temat zdiagnozowanych przypadków

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

wściekliczny na obszarze objętym szczepieniem.

Strefa buforowa szczepień lisów i jenotów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie w Republice Białoruś: Za wykonanie programu zwalczania wściekliczny na terenie strefy buforowej na poziomie krajowym Republiki Białoruś odpowiada Ministerstwo Rolnictwa i Wyżywienia Republiki Białoruś.

Za wykonanie programu na poziomie regionalnym Republiki Białoruś odpowiadają:

- Komitet ds. Rolnictwa i Wyżywienia Brzeskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego,
- Komitet ds. Rolnictwa i Wyżywienia Grodzieńskiego Obwodowego Komitetu Wykonawczego.

Ministerstwo Rolnictwa i Wyżywienia Republiki Białoruś odpowiedzialne jest za przekazanie Głównemu Inspektoratowi Weterynarii Rzeczypospolitej Polskiej stosownych informacji i dokumentów zgodnie z umową zawartą między odpowiednimi instytucjami rządowymi Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Białoruś, w celu oceny realizacji programu przez Komisję Europejską.

Poszczepienną kontrolę laboratoryjną dotyczącą strefy buforowej szczepień lisów i jenotów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie przeprowadza Federalne Centrum Ochrony Zdrowia Zwierząt Federacji Rosyjskiej.

Monitoring dotyczący realizacji programu zwalczania wściekliczny przeprowadza się przy zastosowaniu:

- 1) szlifów kostnych lub zębów – badania na obecność markera (TC – tetracyklin);
- 2) testu seroneutralizacji – określenie miana przeciwciał wirusa wściekliczny w surowicy;
- 3) zbierania i analizowania danych epidemiologicznych na temat zdiagnozowanych przypadków wściekliczny na obszarze objętym szczepieniem.

Strefa buforowa szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie na Ukrainie:

Za wykonanie programu zwalczania wściekliczny na terenie strefy buforowej na poziomie krajowym Ukrainy odpowiada Państwowa Służba Weterynaryjna i Fitosanitarna Ukrainy pod nadzorem Ministra Polityki Rolnej i Gospodarki Żywnościowej Ukrainy we współpracy z:

- Ministerstwem Ochrony Zdrowia Ukrainy;
- Ministerstwem Spraw Wewnętrznych Ukrainy;
- Ministerstwem Ekologii i Zasobów Naturalnych Ukrainy;
- Państwową Agencją Zasobów Leśnych Ukrainy;
- związkami myśliwych i rybaków Ukrainy;
- lokalną władzą wykonawczą Ukrainy;
- specjalistami weterynaryjnymi prywatnie praktykującymi na terenie Ukrainy.

Za wykonanie programu na poziomie regionalnym Ukrainy odpowiadają Centralne Dyrektoriaty Medycyny Weterynaryjnej Ukrainy we współpracy z regionalnymi strukturami wyżej wymienionych instytucji.

Państwowa Służba Weterynaryjna i Fitosanitarna Ukrainy odpowiedzialna jest za przekazanie Głównemu Inspektoratowi Weterynarii Rzeczypospolitej Polskiej stosownych informacji i dokumentów zgodnie z umową zawartą między odpowiednimi instytucjami rządowymi Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy, w celu oceny realizacji programu przez Komisję Europejską.

Poszczepienną kontrolę laboratoryjną dotyczącą strefy buforowej szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie na Ukrainie przeprowadza Państwowy Instytut Badań Naukowych nad Diagnostyką i Weterynaryjno-Sanitarnymi Ekspertyzami oraz Państwowy Instytut Kontroli Badań Naukowych ds. Biotechnologii i Szczepów Mikroorganizmów.

Monitoring dotyczący realizacji programu zwalczania wściekliczny przeprowadza się przy zastosowaniu:

- 1) szlifów kostnych lub zębów – badania na obecność markera (TC – tetracyklin);
- 2) testu ELISA – określenie miana przeciwciał wirusa wściekliczny w surowicy;
- 3) zbierania i analizowania danych epidemiologicznych na temat zdiagnozowanych przypadków

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

wściekliczny na obszarze objętym szczepieniem.

4.3 Description and demarcation of the geographical and administrative areas in which the programme is to be implemented

Describe the name and denomination, the administrative boundaries, and the surface of the administrative and geographical areas in which the programme is to be applied. Illustrate with maps.

(max. 32000 chars) :

Opis regionów administracyjnych Rzeczypospolitej Polskiej, na których program ma być wdrożony, zawiera załącznik nr a_1364810920306 do programu.

Strefa buforowa szczepień w Republice Białoruś obejmuje (zgodnie z załączoną mapą):

- 1) w obwodzie brzeskim: rejon kamieniecki, rejon brzeski, rejon małorycki, rejon kobryński, rejon żabinecki oraz część rejonu prużańskiego i rejonu bereskiego;
- 2) w obwodzie grodzieńskim: rejon brzostowski, rejon świsłocki oraz część rejonu mostowskiego i rejonu wołkowyskiego.

Mapę strefy buforowej w Republice Białoruś zawiera załącznik nr a_1364759534012 do programu.

Powierzchnia strefy buforowej w Republice Białoruś objęta doustnym szczepieniem lisów i jenotów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie wynosi 13 850 km².

Strefa buforowa szczepień na Ukrainie obejmuje:

- 1) obwód wołyński, z wyłączeniem: rejonu kamieńskiego, rejonu kiwercowskiego, rejonu łuckiego, rejonu lubieszowskiego, rejonu maniewickiego oraz rejonu różyszczeńskiego;
- 2) obwód lwowski, z wyłączeniem: rejonu brodzkiego, rejonu buskiego, rejonu żydaczowskiego, rejonu złoczowskiego, rejonu mikołajowskiego, rejonu przemyślańskiego oraz rejonu stryjskiego;
- 3) obwód zakarpacki, z wyłączeniem: rejonu miżhirskiego, rejonu tiacziwskiego oraz rejonu rachowskiego.

Mapę strefy buforowej na Ukrainie zawiera załącznik nr a_1377516831521 do programu. Powierzchnia strefy buforowej na Ukrainie objęta doustnym szczepieniem lisów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie wynosi 31 500 km².

4.4 Description of the measures of the programme

A comprehensive description needs to be provided of all measures unless reference can be made to Union legislation. The national legislation in which the measures are laid down is mentioned.

4.4.1 Notification of the disease

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

(max. 32000 chars):

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, wścieklizna należy do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 42 ww. ustawy w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby obowiązek niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) dotyczy wszystkich osób mających kontakt ze zwierzętami, w szczególności przy wykonywaniu obowiązków służbowych lub zawodowych. Wójt (burmistrz lub prezydent miasta) niezwłocznie informuje organ Inspekcji Weterynaryjnej o otrzymaniu zawiadomienia. Podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej niezwłocznie informuje organ Inspekcji Weterynaryjnej o otrzymaniu zawiadomienia, jeżeli na jego podstawie podejrzewa wystąpienie choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania.

W strefie buforowej szczepień lisów i jenotów wolno żyjących przeciwko wściekliznie w Republice Białoruś:

Informacje o chorobie, w przypadku jej wykrycia u zwierząt, są wysyłane w trybie pilnym do Głównego Departamentu Weterynarii Ministerstwa Rolnictwa i Wyżywienia Republiki Białoruś.

W strefie buforowej szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie na Ukrainie:

w celu wczesnego wykrywania wścieklizny zwierząt organy leśnictwa, ochrony środowiska, gospodarki łowieckiej oraz rezerwatów zobowiązane są do systematycznego kontrolowania obszarów zamieszkałych przez zwierzęta dzikie. W przypadku wykrycia martwych bądź zabitych zwierząt, które przyżyciowo wykazywały podejrzaną zachowanie (brak reakcji lękowych, nieprovokowane ataki na ludzi lub zwierzęta), organy te mają obowiązek poinformować o tym pracowników państwowej służby medycyny weterynaryjnej oraz przesłać materiał do laboratorium weterynaryjnego przeprowadzającego badania w kierunku wścieklizny.

Ponadto, właściciele zwierząt, zarządcy gospodarstw rolnych, niezależnie od typu własności oraz specjaliści medycyny weterynaryjnej, zobligowani są bezzwłocznie przekazywać do specjalisty weterynaryjnego, który obsługuje gospodarstwo rolne i osadę, informację o każdym przypadku pogryzienia zwierząt domowych przez dzikie zwierzęta mięsożerne, bezdomne bądź dziczące psy lub koty, oraz o podejrzeniu wścieklizny zwierząt.

4.4.2 Target animals and animal population

(max. 32000 chars):

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programem objęta jest populacja lisów wolno żyjących.

Na obszarze strefy buforowej w Republice Białoruś programem objęta jest populacja lisów i jenotów wolno żyjących.

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

Na obszarze strefy buforowej na Ukrainie programem objęta jest populacja lisów wolno żyjących.

4.4.3 Identification of animals and registration of holdings

(max. 32000 chars) :

Nie dotyczy.

4.4.4 Qualifications of animals and herds

(max. 32000 chars) :

Nie dotyczy.

4.4.5 Rules of the movement of animals

(max. 32000 chars) :

Nie dotyczy.

4.4.6 Tests used and sampling schemes

(max. 32000 chars) :

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do diagnostyki wścieklizny i nadzoru nad programem szczepień wykorzystywane są następujące badania i analizy:

1) badania serologiczne:

a) test seroneutralizacji (RFFIT) zgodnie z podręcznikiem OIE (Rozdział 2.1.13. B.2.b),

b) test ELISA;

2) badania wirusologiczne i immunochemiczne:

a) immunofluorescencja odcisków mózgowych z monowalentnym koniugatem antynukleokapsydowym (FAT - fluorescent antibody test) zgodnie z podręcznikiem OIE (Rozdział 2.1.13 B.1.c.i) – test w kierunku wścieklizny,

b) różnicowanie szczepów wirusa wścieklizny,

c) izolacja wirusa:

- na myszach (MIT - mouse inoculation test), zgodnie z podręcznikiem OIE (Rozdział 2.1.13 B.1.c.ii),

- w hodowli komórek mysiej neuroblastomy (RTCIT - rapid tissue culture infection test) zgodnie z

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

podręcznikiem OIE (Rozdział 2.1.13 B.1.c.ii);

3) inne badania – badanie na obecność markera (TC).

Monitoring szczepień w Rzeczypospolitej Polskiej obejmuje przeprowadzenie następujących badań:

a) test seroneutralizacji (RFFIT)/test ELISA w celu określenia poziomu uodpornienia lisów wolno żyjących, a tym samym efektywności szczepień doustnych,

b) badanie na obecność markera (TC) w celu określenia poziomu podjęcia szczepionki przez lisy wolno żyjące,

c) różnicowanie szczepów wirusa wścieklizny w celu rozróżnienia terenowych szczepów wirusa od szczepów szczepionkowych.

Badania monitoringowe (RFFIT/ELISA, TC) wykonywane w celu określenia efektywności doustnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie przeprowadza się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt. Zgodnie z tym rozporządzeniem w celu kontroli wścieklizny pobiera się do badań tkankę mózgową, surowicę i zuchwę od 8 lisów odstrzelonych na każdym 100 km² obszaru, na którym lisy zostały objęte szczepieniem ochronnym przeciwko wścieklicznie. Natomiast w celu izolacji i określenia szczepu wirusa wścieklizny do badań przesyła się tkankę mózgową lisów wolno żyjących, u których badaniem laboratoryjnym potwierdzono wścieklicznę.

Wiek lisów odstrzelonych w ramach programu monitoringu określany jest w podziale na młode i dorosłe zwierzęta. Wyniki badań monitoringowych są analizowane, biorąc pod uwagę również ten czynnik. Ponadto, do badań diagnostycznych w kierunku wścieklizny pobiera się tkankę mózgową zwierząt podejrzanych o wścieklicznę, które padły lub zostały zabite. Dotyczy to wszystkich gatunków zwierząt wrażliwych na wścieklicznę.

Dane dotyczące liczby lisów, które powinny zostać odstrzelone w ramach programu monitoringu, w ciągu roku, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zawiera załącznik nr a_1377515696377 do programu.

W przypadku wystąpienia sytuacji epizootycznej, o której mowa w § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie, liczba województw objętych szczepieniem może ulec zmniejszeniu, a w związku z tym zmniejszeniu może ulec liczba lisów, które powinny zostać odstrzelone w ramach monitoringu, oraz liczba badań diagnostycznych określona w pkt 7.1.1 programu.

Badania i analizy używane do diagnostyki wścieklizny i nadzoru nad programem zwalczania wścieklizny w strefie buforowej szczepień w Republice Białoruś:

1) badania serologiczne: test seroneutralizacji;

2) badania wirusologiczne i immunochemiczne:

a) immunofluorescencja odcisków mózgowych (FAT – fluorescent antibody test) – test w kierunku wścieklizny,

b) próba biologiczna na zwierzętach laboratoryjnych – test w kierunku wścieklizny,

3) inne badania: szlify kostne lub zębów – test na obecność markera (TC).

Badania monitoringowe lisów i jenotów wolno żyjących wykonywane w celu określenia efektywności uodpornienia oraz podjęcia szczepionki w strefie buforowej w Republice Białoruś obejmują przeprowadzenie następujących badań:

a) test seroneutralizacji w celu określenia poziomu uodpornienia lisów i jenotów wolno żyjących, a tym samym efektywności szczepień doustnych;

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

b) badanie na obecność markera (TC) w celu określenia poziomu podjęcia szczepionki przez lisy i jenoty wolno żyjące.

Ponadto, badaniu w kierunku wścieklizny przy zastosowaniu immunofluorescencji odcisków mózgowych (FAT) podlega tkanka mózgowa zwierząt podejrzanych o wściekliznę, które padły lub zostały zabite. Dotyczy to wszystkich gatunków zwierząt wrażliwych na wściekliznę na obszarze strefy buforowej szczepień.

Dane dotyczące liczby lisów i jenotów, które powinny zostać odstrzelone w ramach programu monitoringu, w ciągu roku, w strefie buforowej w Republice Białoruś zawiera załącznik nr a_1364818366377 do programu.

Badania i analizy używane do diagnostyki wścieklizny i nadzoru nad programem zwalczania wścieklizny w strefie buforowej szczepień na Ukrainie:

1) badanie serologiczne: test ELISA;

2) badania wirusologiczne i immunochemiczne: immunofluorescencja odcisków mózgowych (FAT - fluorescent antibody test) zgodnie z podręcznikiem OIE (Rozdział 2.1.13 B.1.c.i) – test w kierunku wścieklizny;

3) inne badania: szlify kostne lub zębów – test na obecność markera (TC);

Badania monitoringowe lisów wolno żyjących wykonywane w celu określenia efektywności uodpornienia oraz podjęcia szczepionki w strefie buforowej na Ukrainie obejmują przeprowadzenie następujących badań:

a) test ELISA w celu określenia poziomu uodpornienia lisów wolno żyjących, a tym samym efektywności szczepień doustnych;

b) badanie na obecność markera (TC) w celu określenia poziomu podjęcia szczepionki przez lisy wolno żyjące.

Ponadto, badaniu w kierunku wścieklizny przy zastosowaniu immunofluorescencji odcisków mózgowych (FAT) podlega tkanka mózgowa zwierząt podejrzanych o wściekliznę, które padły lub zostały zabite. Dotyczy to wszystkich gatunków zwierząt wrażliwych na wściekliznę na obszarze strefy buforowej szczepień.

Dane dotyczące liczby lisów, które powinny zostać odstrzelone w ramach programu monitoringu, w ciągu roku, w strefie buforowej na Ukrainie zawiera załącznik nr a_1377518044532 do programu.

4.4.7 Vaccines used and vaccination schemes

(max. 32000 chars):

Stosowane szczepionki zgodne z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE), Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz standardami Unii Europejskiej (Raport Komitetu Naukowego ds. Zdrowia Zwierząt i Ochrony Zwierząt przyjęty w dniu 23 października 2002 r.) dopuszczone zostały do stosowania w Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z odrębnymi przepisami krajowymi. Szczepionkami obecnie zarejestrowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej są Fuchsoral (SAD B19) i Lysvulpen (SAD Bern). Jest dostępna także szczepionka Rabigen SAG2 (SAG2) zarejestrowana w Europejskiej Agencji Leków (EMA). Szczepionki używane w akcji szczepień są wybierane co roku w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.). Oferty na zakup

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

szczepionki do wyłożenia są składane w każdym województwie, w którym przeprowadzane jest szczepienie. W celu kontroli jakości szczepionka jest poddawana badaniu w kierunku określenia miana wirusa wścieklizny w Krajowym Laboratorium Referencyjnym.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania szczepień ochronnych lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie szczepienia ochronne lisów wolno żyjących przeprowadza wojewódzki lekarz weterynarii. Zgodnie z tym rozporządzeniem szczepionka jest rozrzucana z samolotu lub wykładana ręcznie dwa razy w ciągu roku kalendarzowego na obszarach lasów oraz we wszystkich miejscach bytowania lisów wolno żyjących. Szczepionka może być podana raz w roku, jeżeli na obszarze województwa i na obszarach województw graniczących z tym województwem nie stwierdzono przypadków wystąpienia wścieklizny w okresie dwóch kolejnych lat. Natomiast szczepień ochronnych nie przeprowadza się, jeżeli na obszarze województwa i na obszarach województw graniczących z tym województwem nie stwierdzono wścieklizny w okresie trzech kolejnych lat.

Liczba dawek szczepionki zależy od stopnia zalesienia i ukształtowania terenu, populacji zwierząt dzikich oraz przyjętego sposobu podania szczepionki, ale nie powinna być mniejsza niż 20 dawek na 1 km².

Odległości między liniami przelotowymi, na których wykonywany jest zrzut szczepionki z samolotu, na obszarach o wysokim ryzyku wystąpienia wścieklizny wynoszą 500 m. Na pozostałym obszarze objętym szczepieniami odległości między liniami przelotowymi wynoszą 1000 m. Samoloty wyposażone są w system GPS i system rejestrujący zrzut szczepionki, aby umożliwić stwierdzenie, czy samoloty poruszają się zgodnie z wcześniej ustalonymi liniami oraz udokumentowanie, że na danej linii została wyłożona przewidziana liczba dawek szczepionki. W okresie dystrybucji szczepionki wojewódzki lekarz weterynarii codziennie otrzymuje dane dotyczące jej zrzutu i sprawdza, czy zrzut szczepionki odbył się prawidłowo. Wyłożenie ręczne szczepionki odbywa się w miejscach bytowania lisów wolno żyjących na obszarach, na których nie jest możliwa dystrybucja szczepionki z samolotu. Dystrybucja szczepionki odbywa się na poziomie województw. Szczepionka jest przechowywana i transportowana w warunkach określonych przez producenta.

Dane dotyczące występowania wścieklizny u nietoperzy i innych zwierząt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zawiera załącznik nr a_1364822746301 do programu.

W przypadku wystąpienia sytuacji epizootycznej, o której mowa w § 2 ust. 3 lub § 3 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie, liczba akcji szczepień w poszczególnych województwach oraz liczba województw objętych szczepieniem, określona w pkt 7.3.2 programu może ulec zmniejszeniu.

Strefa buforowa szczepień lisów i jenotów wolno żyjących przeciwko wściekliznie w Republice Białoruś:

- Rodzaj szczepionki: Doustna szczepionka przeciw wściekliznie lisów i jenotów wolno żyjących, dopuszczona do obrotu zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami w Republice Białoruś.
- Szczepionka jest bezpieczna dla docelowych i nie docelowych gatunków zwierząt;
- Szczepionka ma postać zawiesiny w kapsułce lub saszetce lub blistrze, który umieszczony jest w przynęcie. W przynęcie zawarte jest nie mniej niż 150 mg tetracykliny (markera biologicznego).
- Atenuowana szczepionka jest wystarczająco efektywna, aby zapewnić pełną ochronę lisów i jenotów przeciwko wściekliznie.
- Przynęta zachowuje kształt i stan skupienia oraz całkowicie pokrywa kapsułkę lub saszetkę lub blister przez okres nie mniej niż 7 dni.
- Szczepionkowe miano wirusa wścieklizny w każdej dawce szczepionki jest stabilne nie krócej niż 7 dni w temperaturze +25° C i zapewnia pełne uodpornienie zwierzęcia. Przynęty ze szczepionką są przechowywane, transportowane oraz używane zgodnie z instrukcjami producenta. Przy

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

przechowywaniu i transporcie szczepionki stosowany jest system rejestracji temperatury.

- Dystrybucja przynęt odbywa się w czasie, kiedy warunki pogodowe są odpowiednie zgodnie z instrukcjami producenta.
- Liczba wykładanych dawek szczepionki wynosi 25 dawek na każdy 1 km² obszaru objętego szczepieniem. Ze szczepień wyłączone są powierzchnie pokryte wodami oraz obszary zabudowane.
- Szczepionka jest dystrybuowana dwa razy w ciągu roku kalendarzowego za pomocą samolotów lub helikopterów, a tam, gdzie jest to niemożliwe, wykładana ręcznie. Odległość pomiędzy liniami przelotu wynosi nie więcej niż 1000 m. Szczepionka jest dystrybuowana równomiernie na terenie objętym szczepieniem. Dla rejestracji trasy lotu wykorzystywany jest system nawigacyjny (GPS). Zrzut szczepionki jest rejestrowany automatycznie.
- Bezpośrednio przed dystrybucją każda seria szczepionki podlega badaniu w kierunku określenia miana wirusa szczepionkowego oraz stabilności przynęty, a wyniki badań są udokumentowane. Badania szczepionki i przynęty wykonywane są w laboratorium referencyjnym ds. wścieklizny Republiki Białoruś lub laboratorium referencyjnym ds. wścieklizny Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE).

Strefa buforowa szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie na Ukrainie:

- Rodzaj szczepionki: Doustna szczepionka przeciw wściekliznie lisów wolno żyjących, dopuszczona do obrotu zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami na Ukrainie.
- Przynęty ze szczepionką są przechowywane oraz używane zgodnie z instrukcjami producenta.
- Dystrybucja przynęt odbywa się w czasie, kiedy warunki pogodowe są odpowiednie zgodnie z instrukcjami producenta.
- Liczba wykładanych dawek szczepionki wynosi 25 dawek na każdy 1 km² obszaru objętego szczepieniem. Ze szczepień wyłączone są powierzchnie pokryte wodami.
- Szczepionka jest dystrybuowana dwa razy w ciągu roku kalendarzowego za pomocą samolotów lub helikopterów, a tam, gdzie jest to niemożliwe, wykładana ręcznie. Odległość pomiędzy liniami przelotu wynosi nie więcej niż 1000 m. Szczepionka jest dystrybuowana równomiernie na terenie objętym szczepieniem. Samoloty i helikoptery są wyposażone w system GPS i system rejestrujący zrzut szczepionki, aby umożliwić stwierdzenie czy powyższe środki transportu lotniczego poruszają się zgodnie z wcześniej ustalonymi liniami oraz udokumentowania, że na danej linii została wyłożona przewidziana liczba dawek szczepionki.
- Bezpośrednio przed dystrybucją każda seria szczepionki podlega badaniu w kierunku określenia miana wirusa szczepionkowego, a wyniki badania są udokumentowane.

4.4.8 Information and assessment on bio-security measures management and infrastructure in place in the holdings involved.

(max. 32000 chars) :

Nie dotyczy.

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

4.4.9 Measures in case of a positive result

A short description is provided of the measures as regards positive animals (slaughter, destination of carcasses, use or treatment of animal products, the destruction of all products which could transmit the disease or the treatment of such products to avoid any possible contamination, a procedure for the disinfection of infected holdings, the therapeutic or preventive treatment chosen, a procedure for the restocking with healthy animals of holdings which have been depopulated by slaughter and the creation of a surveillance zone around infected holding)

(max. 32000 chars) :

Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt oraz rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 stycznia 2005 r. w sprawie zwalczania wścieklizny (Dz. U. Nr 13, poz. 103) w przypadku stwierdzenia choroby powiatowy lekarz weterynarii wyznacza ognisko choroby oraz obejmuje je nadzorem, niezwłocznie powiadamia państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o wyznaczeniu ogniska choroby oraz wyznacza obszar zagrożony wokół ogniska choroby.

Powiatowy lekarz weterynarii podejmuje również pozostałe czynności, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 stycznia 2005 r. w sprawie zwalczania wścieklizny.

Strefa buforowa szczepień lisów i jenotów wolno żyjących przeciwko wściekliźnie w Republice Białoruś: Informacje o chorobie, w przypadku jej wykrycia u zwierząt, są wysyłane w trybie pilnym do Głównego Departamentu Weterynarii Ministerstwa Rolnictwa i Wyżywienia Republiki Białoruś i, zgodnie z ustawodawstwem Republiki Białoruś w dziedzinie weterynarii, wprowadza się kwarantannę z kompleksem działań sanitarno-weterynaryjnych i organizacyjno-gospodarczych.

Strefa buforowa szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliźnie na Ukrainie:

- Instrukcja Ministra Rolnictwa i Żywności Ukrainy Nr 5 z dnia 15 marca 1994 r. w sprawie środków dotyczących kontroli wścieklizny zwierząt.
- Stwierdzenie wyniku dodatniego w badaniu laboratoryjnym jest niezwłocznie raportowane do instytucji lub specjalisty medycyny weterynaryjnej, który przesłał materiał, a także do kierownika medycyny weterynaryjnej w regionie (mieście).
- Kierownik medycyny weterynaryjnej w regionie, mieście, dzielnicy miasta niezwłocznie raportuje do regionalnej administracji państwowej medycyny weterynaryjnej o przypadkach wystąpienia wścieklizny oraz środkach podjętych w celu zwalczania choroby, a także informuje rejonową (miejską) stację sanitarno-epidemiologiczną lub oddział sanitarno-epidemiologiczny lokalnego szpitala.
- Kierownik medycyny weterynaryjnej w regionie, mieście, dzielnicy miasta z udziałem przedstawicieli stacji sanitarno-epidemiologicznej, organów leśnictwa oraz innych działów organizuje dochodzenie epizootyczne oraz przygotowuje kompleksowy plan środków zmierzających do zwalczania wścieklizny w miejscu jej wystąpienia oraz przedstawia go do rozpatrzenia i zatwierdzenia przez Państwową Nadzwyczajną Komisję Przeciwepizootyczną działającą przy lokalnej administracji. Obszar osady lub jej część wraz z przyległymi terenami, pastwiskami, lasem lub polami, oraz innymi miejscami gdzie stwierdza się wściekliznę, na wniosek kierownika medycyny weterynaryjnej regionu, miasta, dzielnicy miasta oraz decyzją lokalnych organów samorządowych, ogłoszony zostaje jako obszar występowania tej choroby oraz wprowadzone zostają ograniczenia związane z kwarantanną. Granice tego obszaru oraz strefa zagrożona są ściśle określone w decyzji, biorąc pod uwagę czynnik zakaźny i lokalne warunki. Jako ognisko choroby rozumiane jest nie tylko miejsce wykrytego źródła czynnika zakaźnego (zwierzęta chore), lecz także otaczające tereny pozwalające na migracje dzikich zwierząt. W ognisku choroby zwierzęta są szczepione przeciwko wściekliźnie. Zwierzęta chore i podejrzane o chorobę są

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

wyszukiwane, a następnie zabijane. Zwłoki zabitych i padłych zwierząt, wraz ze skórą, zostają spalone.

- Prowadzenie wystaw, rozmnażania psów, wywóz psów, kotów oraz dzikich zwierząt na lub z obszaru występowania choroby są zabronione. Na terenach łowieckich na tym obszarze oraz w strefie zagrożonej przeprowadzanie komercyjnego oraz licencjonowanego odstrzału dzikich zwierząt, ich chwytywanie oraz wywóz są zabronione.
- W przypadku wykrycia wścieklizny zwierząt dzikich państwowe służby weterynaryjne razem z organami ochrony środowiska, łowiectwa oraz gospodarki leśnej bez względu na okresy łowieckie podejmują środki w celu zmniejszenia liczby lisów i jenotów.
- Dla wczesnego wykrywania oraz izolacji chorych oraz podejrzanych o wściekliznę zwierząt ustanowiony zostaje stały nadzór nad zwierzętami z gospodarstw i stad, gdzie występuje wścieklizna. Podejrzane o chorobę oraz pogryzione zwierzęta podlegają dokładnemu przeglądowi nie mniej niż 2-3 razy dziennie.
- Zwierzęta podejrzane o zakażenie wirusem wścieklizny szczepione są przeciwko wściekliznie oraz pozostają pod nadzorem przez 60 dni. Zabronione jest leczenie lub szczepienie przeciwko wściekliznie zwierząt chorych oraz podejrzanych o chorobę. Zwierzęta gospodarskie i futerkowe podejrzane o wściekliznę, bez żadnych objawów klinicznych mogą podlegać ubojowi niezależnie od terminów szczepień przeciw wściekliznie, a ich produkty użyciu na ogólnych warunkach.
- Mleko od klinicznie zdrowych zwierząt z gospodarstw rolnych oraz stad, gdzie występuje wścieklizna bez względu na przeprowadzone szczepienia może być wykorzystane do spożycia przez ludzi lub jako pasza dla zwierząt po pasteryzacji w temperaturze 80-85 °C przez 30 minut lub gotowaniu przez 5 minut.
- Surowy materiał pochodzenia zwierzęcego uzyskany z klinicznie zdrowych zwierząt z grup, gdzie wystąpiła wścieklizna, wywożony jest z gospodarstwa w pojemniku ze szczelnego materiału tylko do określonych zakładów z oznaczeniem w świadectwie weterynaryjnym, że są przedmiotem dezynfekcji zgodnie z instrukcją dezynfekcyjną dotyczącą surowego materiału pochodzenia zwierzęcego.
- Miejsca, gdzie przebywały chore i podejrzane o chorobę zwierzęta, sprzęt, przedmioty i narzędzia, które były używane bezpośrednio przy wykonywaniu czynności związanych z utrzymywaniem zwierząt, oraz ubrania ochronne i obuwie osób wykonujących czynności związane z utrzymywaniem zwierząt oraz inne przedmioty zabrudzone śliną oraz wydzielinami chorych zwierząt są przedmiotem dezynfekcji zgodnie z obowiązującą na Ukrainie państwową Instrukcją w sprawie przeprowadzania weterynaryjnej dezynfekcji obiektów hodowli żywego inwentarza.
- Prowadzone są razem z władzami zajmującymi się zdrowiem szerokie działania wśród ludności (rozmowy, wykłady, wystąpienia w prasie, radiu i telewizji) mające na celu rozpowszechnianie informacji o zagrożeniu wścieklizną dla ludzi i zwierząt, oraz kontroli wścieklizny i środków profilaktycznych.
- Ograniczenia dotyczące kwarantanny w odniesieniu do wścieklizny zostają zniesione decyzją Państwowej Nadzwyczajnej Komisji Przeciwpizootycznej działającej przy lokalnej administracji na wniosek kierownika medycyny weterynaryjnej regionu (miasta) 2 miesiące od dnia ostatniego przypadku wścieklizny, pod warunkiem implementacji wszystkich przewidzianych przez kompleksowy plan środków zmierzających do zwalczania wścieklizny oraz przez aktualną Instrukcją w sprawie środków dotyczących kontroli wścieklizny zwierząt.

4.4.10 Compensation scheme for owners of slaughtered and killed animals

(max. 32000 chars) :

Nie dotyczy.

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

4.4.11 Control on the implementation of the programme and reporting

(max. 32000 chars) :

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, a w przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej - informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji zgodnie z przepisami Unii Europejskiej.

Strefa buforowa szczepień lisów i jenotów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie w Republice Białoruś: Ministerstwo Rolnictwa i Wyżywienia Republiki Białoruś odpowiedzialne jest za przekazanie Głównemu Inspektoratowi Weterynarii Rzeczypospolitej Polskiej stosownych informacji i dokumentów zgodnie z umową zawartą między odpowiednimi instytucjami rządowymi Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Białoruś, w celu oceny realizacji programu przez Komisję Europejską.

Strefa buforowa szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie na Ukrainie: Państwowa Służba Weterynaryjna i Fitosanitarna Ukrainy odpowiedzialna jest za przekazanie Głównemu Inspektoratowi Weterynarii Rzeczypospolitej Polskiej stosownych informacji i dokumentów zgodnie z umową zawartą między odpowiednimi instytucjami rządowymi Rzeczypospolitej Polskiej i Ukrainy, w celu oceny realizacji programu przez Komisję Europejską.

5. Benefits of the programme

A description is provided of the benefits for farmers and society in general

(max. 32000 chars) :

Celem programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest spadek liczby przypadków wściekliczny u zwierząt dzikich. Szacunkowe koszty programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków zaplanowanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2014.

Celem programu w strefie buforowej w Republice Białoruś jest spadek liczby przypadków wściekliczny u zwierząt dzikich oraz ochrona terytorium Unii Europejskiej przed przenoszeniem wirusa wściekliczny z terytorium Republiki Białoruś na terytorium Unii Europejskiej.

Celem programu w strefie buforowej na Ukrainie jest spadek liczby przypadków wściekliczny u zwierząt

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

dzikich oraz ochrona terytorium Unii Europejskiej przed przeniesieniem wirusa wścieklizny z terytorium Ukrainy na terytorium Unii Europejskiej.

6. Data on the epidemiological evolution during the last five years

no

6.1 Evolution of the disease

Evolution of the disease : Not applicable Applicable...

6.2 Stratified data on surveillance and laboratory tests

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

6.2.1 Stratified data on surveillance and laboratory tests for year : **2012**

Region	Animal Species	Test Type	Test Description	Number of samples tested	Number of positive samples	
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological te	FAT - badanie przy wystap	1 156	176	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological te	FAT – badanie w kierunku	21 822	24	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological te	MIT	70	0	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological te	RTCIT	50	0	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	serological test	RFFIT	16 714	13 271	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	serological test	FAVN	73	39	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	other test	TC	21 976	19 141	X
Strefa buforowa na Ukrainie	Foxes	microbiological or virological te	FAT - badanie przy wystap	868	30	X
Strefa buforowa na Ukrainie	Foxes	microbiological or virological te	FAT – badanie w kierunku	1 154	19	X
Strefa buforowa na Ukrainie	Foxes	serological test	ELISA	728	119	X
Strefa buforowa na Ukrainie	Foxes	other test	TC	1 123	337	X
Total				65 734		
				ADD A NEW ROW		

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

6.2.1 Stratified data on surveillance and laboratory tests for year : **2011**

Region	Animal Species	Test Type	Test Description	Number of samples tested	Number of positive samples	
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological te	FAT - badanie przy wystą	1 290	80	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological te	FAT – badanie w kierunku	22 299	22	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological te	MIT	90	3	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological te	RTCIT	80	53	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	serological test	RFFIT	16 130	12 823	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	other test	TC	22 421	19 393	X
Total				62 310		
				ADD A NEW ROW		

6.2.1 Stratified data on surveillance and laboratory tests for year : **2010**

Region	Animal Species	Test Type	Test Description	Number of samples tested	Number of positive samples	
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological te	FAT - badanie przy wystą	980	102	X

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological test	FAT – badanie w kierunku	23 178	15	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological test	MIT	98	1	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological test	RTCIT	112	72	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	serological test	RFFIT	16 319	13 855	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	other test	TC	22 486	20 047	X
Total				63 173		
ADD A NEW ROW						

6.2.1 Stratified data on surveillance and laboratory tests for year : **2009**

Region	Animal Species	Test Type	Test Description	Number of samples tested	Number of positive samples	
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological test	FAT - badanie przy występi	932	4	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological test	FAT – badanie w kierunku	22 221	2	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological test	MIT	107	0	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological test	RTCIT	7	0	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	serological test	RFFIT	16 805	13 738	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	other test	TC	22 096	19 604	X
Total				62 168		
ADD A NEW ROW						

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

6.2.1 Stratified data on surveillance and laboratory tests for year : **2008**

Region	Animal Species	Test Type	Test Description	Number of samples tested	Number of positive samples	
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological te	FAT - badanie przy wystą	1 474	19	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological te	FAT – badanie w kierunku	19 819	0	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological te	MIT	117	0	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	microbiological or virological te	RTCIT	10	0	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	serological test	RFFIT	14 744	11 984	X
Terytorium Rzeczypospolitej P _o	Foxes	other test	TC	19 788	17 060	X
Total				55 952		
				ADD A NEW ROW		

6.3 Data on infection

Data on infection

Not applicable

Applicable...

6.4 *Data on the status of herds*

Data on the status of herds :

Not applicable

Applicable...

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

6.5 Data on vaccination or treatment programmes

Data on vaccination or treatment programmes is Not applicable Applicable...

6.6 Data on wildlife

Data on Wildlife is : Not applicable Applicable...

6.6.1 Estimation of wildlife population for year : 2012

Region	Species	Method of estimation	Estimation of the population	
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	Statystyki myśliwskie, wskaźnik nocnego liczenia, liczenie lisich jam	209 200	X
			ADD A NEW ROW	

6.6.1 Estimation of wildlife population for year : 2011

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

Region	Species	Method of estimation	Estimation of the population	
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	Statystyki myśliwskie, wskaźnik nocnego liczenia, liczenie lisich jam	211 900	X
			ADD A NEW ROW	

6.6.1 Estimation of wildlife population for year : **2010**

Region	Species	Method of estimation	Estimation of the population	
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	Statystyki myśliwskie, wskaźnik nocnego liczenia, liczenie lisich jam	198 300	X
			ADD A NEW ROW	

6.6.1 Estimation of wildlife population for year : **2009**

Region	Species	Method of estimation	Estimation of the population	
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	Statystyki myśliwskie, wskaźnik nocnego liczenia, liczenie lisich jam	203 300	X
			ADD A NEW ROW	

6.6.1 Estimation of wildlife population for year : **2008**

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

Region	Species	Method of estimation	Estimation of the population	
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	Statystyki myśliwskie, wskaźnik nocnego liczenia, liczenie lisich jam	209 500	X
			ADD A NEW ROW	

6.6.2 Disease surveillance and other tests in wildlife for year :

2012

Region	Species	Test type	Test Description	Number of samples tested	Number of positive samples	
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	1 156	176	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach	21 822	24	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	MIT	70	0	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	RTCIT	50	0	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	serological test	RFFIT	16 714	13 271	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	serological test	FAVN	73	39	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	Biomarker detection	TC	21 976	19 141	X
Strefa buforowa na Ukrainie	fox	virological test	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	868	30	X
Strefa buforowa na Ukrainie	fox	virological test	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach	1 154	19	X
Strefa buforowa na Ukrainie	fox	serological test	ELISA	728	119	X
Strefa buforowa na Ukrainie	fox	Biomarker detection	TC	1 123	337	X

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

			ADD A NEW ROW	
--	--	--	---------------	--

6.6.2 Disease surveillance and other tests in wildlife for year :

2011

Region	Species	Test type	Test Description	Number of samples tested	Number of positive samples	
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	1 290	80	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach	22 299	22	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	MIT	90	3	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	RTCIT	80	53	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	serological test	RFFIT	16 130	12 823	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	Biomarker detection	TC	22 421	19 393	X
			ADD A NEW ROW			

6.6.2 Disease surveillance and other tests in wildlife for year :

2010

Region	Species	Test type	Test Description	Number of samples tested	Number of positive samples	
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	980	102	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach	23 178	15	X

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	MIT	98	1	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	RTCIT	112	72	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	serological test	RFFIT	16 319	13 855	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	Biomarker detection	TC	22 486	20 047	X
ADD A NEW ROW						

6.6.2 Disease surveillance and other tests in wildlife for year :

2009

Region	Species	Test type	Test Description	Number of samples tested	Number of positive samples	
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	932	4	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach	22 221	2	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	MIT	107	0	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	RTCIT	7	0	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	serological test	RFFIT	16 805	13 738	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	Biomarker detection	TC	22 096	19 604	X
ADD A NEW ROW						

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

6.6.2 Disease surveillance and other tests in wildlife for year :

2008

Region	Species	Test type	Test Description	Number of samples tested	Number of positive samples	
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	1 474	19	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach	19 819	0	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	MIT	117	0	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	virological test	RTCIT	10	0	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	serological test	RFFIT	14 744	11 984	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	fox	Biomarker detection	TC	19 788	17 060	X
ADD A NEW ROW						

6.6.3 Data on vaccination or treatment of wildlife for year :

2012

Region	Square km	Number of doses of vaccine or treatment to be administered	Number of campaigns	Total number of doses of vaccine or treatment administered	
Dolnośląskie	15 958	319 160	1	319 160	X
Kujawsko-pomorskie	16 533,4	662 400	2	662 400	X
Lubelskie	22 441	1 145 280	2	1 145 280	X

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

Lubuskie	13 054	522 160	2	522 160	X
Łódzkie	16 970	678 800	2	678 800	X
Małopolskie	15 183	910 980	2	910 980	X
Mazowieckie	32 069	1 290 060	2	1 290 060	X
Opolskie	8 000	320 000	2	320 000	X
Podkarpackie	16 133	967 980	2	967 980	X
Podlaskie	18 162	951 720	2	951 720	X
Pomorskie	16 559	662 360	2	662 360	X
Śląskie	10 130,5	447 220	2	447 220	X
Świętokrzyskie	10 500	420 000	2	420 000	X
Warmińsko-mazurskie	21 483	1 200 000	2	1 200 000	X
Wielkopolskie	27 637,66	1 105 506	2	1 105 506	X
Zachodniopomorskie	20 000	800 000	2	800 000	X
Strefa buforowa na Ukrainie	26 400	660 000	1	660 000	X
ADD A NEW ROW					

6.6.3 Data on vaccination or treatment of wildlife for year : **2011**

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

Region	Square km	Number of doses of vaccine or treatment to be administered	Number of campaigns	Total number of doses of vaccine or treatment administered	
Dolnośląskie	15 958	319 160	1	319 160	X
Kujawsko-pomorskie	16 533,4	662 400	2	662 400	X
Lubelskie	22 441	988 400	2	988 400	X
Lubuskie	13 054	522 160	2	522 160	X
Łódzkie	16 970	678 800	2	678 800	X
Małopolskie	15 183	910 980	2	910 980	X
Mazowieckie	32 069	1 282 760	2	1 282 760	X
Opolskie	8 000	320 000	2	320 000	X
Podkarpackie	16 133	756 420	2	756 420	X
Podlaskie	18 162	748 440	2	748 440	X
Pomorskie	16 559	662 360	2	662 360	X
Śląskie	10 130,5	405 220	2	405 220	X
Świętokrzyskie	10 500	567 000	2	567 000	X
Warmińsko-mazurskie	21 483	990 000	2	990 000	X
Wielkopolskie	27 637,66	1 105 506	2	1 105 506	X
Zachodniopomorskie	20 000	800 000	2	800 000	X
			ADD A NEW ROW		

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

6.6.3 Data on vaccination or treatment of wildlife for year : **2010**

Region	Square km	Number of doses of vaccine or treatment to be administered	Number of campaigns	Total number of doses of vaccine or treatment administered	
Dolnośląskie	15 958	319 160	1	319 160	X
Kujawsko-pomorskie	16 533,4	662 400	2	662 400	X
Lubelskie	22 441	899 150	2	899 150	X
Lubuskie	13 054	522 160	2	522 160	X
Łódzkie	16 970	678 800	2	678 800	X
Małopolskie	15 183	726 840	2	726 840	X
Mazowieckie	32 069	1 282 760	2	1 282 760	X
Opolskie	8 000	320 000	2	320 000	X
Podkarpackie	16 133	645 320	2	645 320	X
Podlaskie	18 162	748 440	2	748 440	X
Pomorskie	16 559	662 360	2	662 360	X
Śląskie	10 130,5	405 220	2	405 220	X
Świętokrzyskie	10 500	567 000	2	567 000	X
Warmińsko-mazurskie	21 483	990 000	2	990 000	X

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

Wielkopolskie	27 637,66	1 105 506	2	1 105 506	X
Zachodniopomorskie	20 000	800 000	2	800 000	X
ADD A NEW ROW					

6.6.3 Data on vaccination or treatment of wildlife for year : **2009**

Region	Square km	Number of doses of vaccine or treatment to be administered	Number of campaigns	Total number of doses of vaccine or treatment administered	
Dolnośląskie	15 958	638 320	2	638 320	X
Kujawsko-pomorskie	16 533,4	662 400	2	662 400	X
Lubelskie	22 441	950 400	2	950 400	X
Lubuskie	13 054	522 160	2	522 160	X
Łódzkie	16 970	678 800	2	678 800	X
Małopolskie	15 190	607 600	2	607 600	X
Mazowieckie	32 717	1 308 680	2	1 308 680	X
Opolskie	8 000	320 000	2	320 000	X
Podkarpackie	16 133	645 320	2	645 320	X
Podlaskie	18 162	748 440	2	748 440	X
Pomorskie	18 293	731 720	2	731 720	X

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

Śląskie	10 130,5	405 220	2	405 220	X
Świętokrzyskie	10 500	567 000	2	567 000	X
Warmińsko-mazurskie	21 483	990 000	2	990 000	X
Wielkopolskie	27 637,66	1 105 506	2	1 105 506	X
Zachodniopomorskie	20 000	800 000	2	800 000	X
ADD A NEW ROW					

6.6.3 Data on vaccination or treatment of wildlife for year : **2008**

Region	Square km	Number of doses of vaccine or treatment to be administered	Number of campaigns	Total number of doses of vaccine or treatment administered	
Dolnośląskie	15 958	638 320	2	638 320	X
Kujawsko-pomorskie	16 533,4	662 400	2	662 400	X
Lubelskie	22 441	897 640	2	897 640	X
Lubuskie	13 054	522 160	2	522 160	X
Łódzkie	16 970	678 800	2	678 800	X
Małopolskie	15 190	607 600	2	607 600	X
Mazowieckie	32 717	1 308 680	2	1 308 680	X
Opolskie	8 000	320 000	2	320 000	X

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

Podkarpackie	16 133	727 920	2	727 920	X
Podlaskie	18 162	748 440	2	748 440	X
Pomorskie	18 293	731 720	2	731 720	X
Śląskie	10 130,5	405 220	2	405 220	X
Świętokrzyskie	10 500	567 000	2	567 000	X
Warmińsko-mazurskie	21 483	991 300	2	991 300	X
Wielkopolskie	27 637,66	1 106 353	2	1 106 353	X
Zachodniopomorskie	20 000	800 000	2	800 000	X
			ADD A NEW ROW		

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

7. Targets

The blocks 7.1.1, 7.1.2.1, 7.1.2.2, 7.2, 7.3.1 and 7.3.2 are repeated multiple times in case of first year submission of multiple program.

7.1 Targets related to testing (one table for each year of implementation)

7.1.1 Targets on diagnostic tests for year : **2014**

Region	Type of the test	Target population	Type of sample	Objective	Number of planned tests	
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w	Fox	mózg	monitoring of campaigns	21 850	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	RFFIT/ELISA	Fox	serum	monitoring of campaigns	21 850	X
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	TC	Fox	zuchwa	monitoring of campaigns	21 850	X
Strefa buforowa w Republice Białoruś	test seroneutralizacji	Foxes and Raccoon dogs	serum	monitoring of campaigns	554	X
Strefa buforowa w Republice Białoruś	TC	Foxes and Raccoon dogs	kość/ząb	monitoring of campaigns	554	X
Strefa buforowa na Ukrainie	ELISA	Fox	serum	monitoring of campaigns	1 260	X
Strefa buforowa na Ukrainie	TC	Fox	kość/ząb	monitoring of campaigns	1 260	X

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

			Total	69 178	
			Add a new row		

7.1.2 Targets on testing herds and animals

7.1.2.1 Targets on testing herds

Not applicable

Applicable...

7.1.2.2 Targets on testing animals

Not applicable

Applicable...

7.2 Targets on qualification of herds and animals

Targets on qualification of herds and animals Not applicable

Applicable...

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

7.3 Targets on vaccination or treatment

7.3.1 Targets on vaccination or treatment is Not applicable Applicable...

7.3.2 Targets on vaccination or treatment of wildlife is Not applicable Applicable...

7.3.2 Targets on vaccination or treatment of wildlife for year : **2014**

Region	Square km	Targets on vaccination or treatment programme			
		Number of doses of vaccine or treatments expected to be administered in the campaign	Expected number of campaigns	Total number of doses of vaccine or treatment expected to be administered	
Dolnośląskie	16 045	320 900	2	641 800	X
Kujawsko-pomorskie	16 533	330 660	2	661 320	X

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

Lubelskie	22 441	448 820	2	897 640	X
Lubuskie	13 057	261 140	2	522 280	X
Łódzkie	16 970	339 400	2	678 800	X
Małopolskie	15 183	303 660	2	607 320	X
Mazowieckie	32 069	641 380	2	1 282 760	X
Opolskie	8 000	160 000	2	320 000	X
Podkarpackie	16 133	322 660	2	645 320	X
Podlaskie	19 175	383 500	2	767 000	X
Pomorskie	16 559	331 180	2	662 360	X
Śląskie	10 131	202 620	2	405 240	X
Świętokrzyskie	10 500	210 000	2	420 000	X
Warmińsko-mazurskie	21 483	429 660	2	859 320	X
Wielkopolskie	27 638	552 760	2	1 105 520	X
Zachodniopomorskie	20 000	400 000	2	800 000	X
Strefa buforowa na Białorusi	13 850	346 250	2	692 500	X

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

Strefa buforowa na Ukrainie	31 500	787 500	2	1 575 000	X	
Total		6 772 090		13 544 180		
			Add a new row			

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

8. Detailed analysis of the cost of the programme for year : **2014**

The blocks are repeated multiple times in case of first year submission of multiple program.

To facilitate the handling of your cost data, you are kindly requested to:

1. Fill-in the text fields IN ENGLISH
2. Limit as much as possible the entries to the pre-loaded options where available.
3. If you need to further specify a pre-loaded option, please keep the pre-loaded text and add your clarification to it in the same box.

1. Testing							
Cost related to	Specification	Unit	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested	
Cost of sampling	Wild animals (Poland)	Individual animal sample/test	23 006	12.55	288 725,3	yes	X
Cost of analysis	Fluorescent Antibody Test(suspects in Poland)	Individual animal sample/test	1 156	13.86	16022,16	yes	X
Cost of analysis	Fluorescent Antibody Test(healthy hunted in Poland)	Individual animal sample/test	21 850	10.01	218 718,5	yes	X
Cost of analysis	RFFIT/ELISA (Poland)	Individual animal sample/test	21 850	16.76	366 206	yes	X
Cost of analysis	Tetracycline detection (Poland)	Individual animal sample/test	21 850	1.82	39767	yes	X
Cost of analysis	Mouse Inoculation Test (Poland)	Individual animal sample/test	70	37.87	2650,9	yes	X
Cost of analysis	RTCIT (Poland)	Individual animal sample/test	50	61.68	3084	yes	X
Cost of analysis	Virus sequencing (Differentiation of rabies virus strains i	Individual animal sample/test	200	38.87	7774	yes	X
Cost of analysis	Live vaccine titration (Poland)	Individual animal sample/test	68	88.44	6013,92	yes	X

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

				Add a new row			
2. Vaccination or treatment							
Cost related to	Specification	Unit	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested	
Purchase of vaccine/treatment of animal product	Wildlife oral vaccination (Poland)	Vaccine dose	11 276 680	0.61	6,878,774.8	yes	X
Purchase of vaccine/treatment of animal product	Purchase of vaccine in Third Country (Belarus)	Vaccine dose	692 500	0.6	415,500	yes	X
Purchase of vaccine/treatment of animal product	Purchase of vaccine in Third Country (Ukraine)	Vaccine dose	1 575 000	0.85	1,338,750	yes	X
Distribution costs	Wildlife oral vaccination (Poland)	Vaccine dose	11 276 680	0.41	4,623,438.8	yes	X
Distribution costs	Distribution of vaccine in Third Country (Belarus)	Vaccine dose	692 500	0.35	242,375	yes	X
Distribution costs	Distribution of vaccine in Third Country (Ukraine)	Vaccine dose	1 575 000	0.16	252,000	yes	X
				Add a new row			
3. Slaughter and destruction							
Cost related to	Specification	Unit	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested	
				Add a new row			
4. Cleaning and disinfection							
Cost related to	Specification	Unit	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Community funding requested	
Cleaning and disinfection	Cleaning and disinfection of surfaces (Poland)	Square meter of surface	6 949	0.1	694.9	no	X
				Add a new row			
5. Salaries (staff contracted for the programme only)							

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

Cost related to	Specification	Unit	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested	
					Add a new row		
6. Consumables and specific equipment							
Cost related to	Specification	Unit	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested	
					Add a new row		
7. Other costs							
Cost related to	Specification	Unit	Number of units	Unitary cost in EUR	Total amount in EUR	Union funding requested	
Utilization costs	Utilization of laboratory wastes (Poland)	Kilogram of wastes	130 489	0.66	86122.74	no	X
Materials costs	Veterinary and informational materials (Poland)	Item	143 277	0.08	11462.16	no	X
					Add a new row		
Total					14 798 080,18		

Standard requirements for the submission of programme for eradication, control and monitoring

version : 2.23

Attachments

IMPORTANT :

- 1) The more files you attach, the longer it takes to upload them .
- 2) This attachment files should have one of the format listed here : jpg, jpeg, tiff, tif, xls, doc, bmp, pna, pdf.
- 3) The total file size of the attached files should not exceed 2 500Kb (+- 2.5 Mb). You will receive a message while attaching when you try to load too much.
- 4) IT CAN TAKE **SEVERAL MINUTES TO UPLOAD** ALL THE ATTACHED FILES. Don't interrupt the uploading by closing the pdf and wait until you have received a Submission Number!